

Instytut Pamięci Narodowej - Gdańsk

[https://gdansk.ipn.gov.pl/pl2/aktualnosci/140636,Bydgoski-Marzec-1981-w-dokumentach-Archiwum-IPN-Gdansk.h
tml](https://gdansk.ipn.gov.pl/pl2/aktualnosci/140636,Bydgoski-Marzec-1981-w-dokumentach-Archiwum-IPN-Gdansk.html)
13.05.2024, 08:58

Bydgoski Marzec 1981 w dokumentach Archiwum IPN Gdańsk

Szczególne wrażenie sprawia plakat przedstawiający brutalnie pobitych przez milicjantów Jana Rulewskiego i Mariusza Łabentowicza.

Funkcjonariusze jednostek specjalnych MSW i MO w Bydgoszczy 19 marca 1981 roku siłą usunęli z sali obrad Wojewódzkiej Rady Narodowej delegację Solidarności, a następnie brutalnie pobili trzech delegatów: Jana Rulewskiego, przewodniczącego Międzyzakładowego Komitetu Założycielskiego NSZZ „Solidarność”, Michała Bartoszcze i Mariusza Łabentowicza.

Następnego dnia zawrzało w całej Bydgoszczy. Atmosferę podgrzewały kłamliwe tłumaczenia komunistów na temat całego zajścia. Twierdzono, że nikt nie został pobity, a obrażenia Jana Rulewskiego są wynikiem wypadku samochodowego z jego udziałem.

W niemal wszystkich zakładach przeprowadzono dwugodzinny strajk ostrzegawczy. Fala

strajkowa w każdej chwili mogła się rozlać na cały kraj. Prezydium Krajowej Komisji Porozumiewawczej zaleciło utrzymywać gotowość strajkową.

Jednocześnie w specjalnym komunikacie stwierdzono, że była to „prowokacja wymierzona w rząd premiera Wojciecha Jaruzelskiego”. Bydgoski MKS przekształcono w Ogólnopolski Komitet Strajkowy. Rząd wysłał do Bydgoszczy specjalną komisję, która miała wyjaśnić sytuację i wykryć odpowiedzialnych za wydarzenia z 19 marca. Jej działania, a raczej ich brak spotkały się z dezaprobatą KKP.

Zaczęły krążyć pogłoski o możliwości wprowadzenia przez rząd stanu wyjątkowego. Działacze związkowi dyskutowali nad proklamowaniem strajku generalnego. Takiego rozwiązania nie popierał Lech Wałęsa, który zagroził nawet dymisją.

Ostatecznie podjęto decyzję o przeprowadzeniu 27 marca czterogodzinnego strajku ostrzegawczego, zapowiadając jednocześnie na 31 marca strajk generalny, jeżeli w tym czasie nie dojdzie do porozumienia.

30 marca odbyły się rozmowy rządu ze związkowcami. Komunistów reprezentował wicepremier Mieczysław Rakowski, stronę solidarnościową Lech Wałęsa. Po kilku godzinach zawarto tak zwane „porozumienie warszawskie”. Władze zobowiązały się do wyjaśnienia wydarzeń w Bydgoszczy i ukarania winnych, ale przede wszystkim zgodziły się na rejestrację rolniczej Solidarności. W zamian odwołano strajk generalny.

W zasobie archiwalnym Oddziałowego Archiwum IPN w Gdańsku znajdują się dokumenty dotyczące wydarzeń bydgoskiego marca 1981 roku. Najwięcej z nich występuje w aktach sprawy operacyjnej kryptonim „Gotowość” dotyczącej operacji przygotowania stanu wojennego w 1981 r.

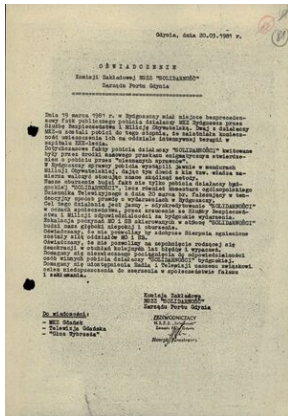
Szczególne wrażenie sprawia plakat przedstawiający brutalnie pobitych przez milicjantów Jana Rulewskiego i Mariusza Łabentowicza. W materiałach archiwalnych licznie reprezentowane są rozmaite ulotki, komunikaty, odezwy dotyczące reakcji władz państwowych i strony opozycyjnej na wydarzenia w Bydgoszczy. Oddziałowe Archiwum w swoich zbiorach przechowuje ponadto godzinne nagranie z Sali posiedzeń Wojewódzkiej Rady Narodowej w Bydgoszczy z pamiętnego dnia 19 marca 1981 r.

W darach od Janusza Tołoczeki, Tadeusza Jaśkiewicza, Piotra Szubarczyka, Piotra Płuszewskiego, Adama Łaza również znajdują się dokumenty dotyczące wydarzeń w Bydgoszczy: są to apele, odezwy, instrukcje, uchwały oraz wieloformatowe plakaty. W kolekcji Anny Walentynowicz możemy znaleźć film dokumentalny pt. „Czternaście dni. Prowokacja bydgoska” autorstwa reżyserów Grzegorza Eberhardta i Jacka Petryckiego.

Opracował: Marcin Morawiec

PLIKI DO POBRANIA

[Nagranie z posiedzenia Wojewódzkiej Rady Narodowej w Bydgoszczy z dnia 19-03-1981 r. \(mp3, 6.89 MB\) 19.03.2021 11:03](#)